

KNACK – 11 MEI 2011

MARIE, HET DORP EN DE JAARRINGEN VAN DE BOMEN (**)**

Oude Marie zet zich aan de oever, bij haar vissende vriend, de oude postbode. Marie's man is lang geleden overleden. In 't water gesukkeld. Een ongeluk? Zelfmoord? Wie zal het zeggen? De jaren zijn sindsdien verstreken, rimpels hebben Maries houten huid getekend gelijk jaarringen de stam van een boom. Nu kijkt Marie als een soort stammoeder, de dorpsoudste met een waakzaam oog naar de bewoners van het dorp: kinderen en kleinkinderen, grote en kleine bomen met elk hun verhaal, hun jaarringen. Ze staat stil bij hun wel en wee, hun goede inborst en slechte karkatertrekken, hun verliefdheden en niet-meer-verliefdheden, hun ambities en niet-waar-gemaakte-dromen. Maar stilstaan is achteruitgaan, weet Marie. Ze wordt geroepen door haar overleden man. Haar tijd is gekomen. Evenwel niet voor ze elke bewoner van het dorp van goede raad heeft voorzien, met dank aan de postbode.

DE RIJKDOM VAN PURE EENVOUD

Het Gentse gezelschap Ultima Thule slaagt al verscheidene jaren erin om jong en niet minder vaak oud te ontroeren met bijzonder figurentheater. De schitterende uit hout gesculpteerde poppen met hun door 't leven getekende Permeke-koppen (van de hand van Filip Peeters). Het bijzondere samenspel met de acteurs en de finesse van de manipulatie die getuigen van een pure liefde voor die poppen. De sobere maar telkens weer ongelooflijk inventieve decors. En zeker en niet in het minst de prachtverhalen van Wim De Wulf. Episch en poëtisch tegelijk krijgen universele thema's er een surrealistische toets die bepaalde Franse films ('*Amélie Poulain*', '*Un deux trois soleil*') of de films van de Italiaanse broers Taviani kenmerken. Zo'n streep sepia dat over de werkelijkheid van barsten en schaafwonden wordt gelegd. Omdat geen enkel leven alleen maar blank geboend hout is. Het zijn al die elementen die Ultima Thules theatertaal gemaakt hebben, tot wat ze is: een rijkdom van pure eenvoud.

GROTER MAAR GEEN GROOTHEIDSWAAN

Toen we hoorden dat Ultima Thule een grote productie, '*Door de bomen het bos*' (****) bij het Antwerpse jeugdtheater HETPALEIS zou maken, vreesden we dan ook dat met een grote zaal en een veelheid aan middelen die intrinsieke rijkdom verloren zou gaan, dat we ook daadwerkelijk het schone bos door de bomen niet meer zouden zien. Maar dat is gelukkig onwaar gebleken. Ultima Thule is trouw aan zijn theatertaal gebleven.

Het eenvoudige decor, een half boot-half brug lattenconstructie, wordt omzoomd door een bos van poppen, die gemanipuleerd worden door vier acteurs (Sven Ronsijn, Dominique Collet, Erik Bassier en Lore Dejonkcheere). De titel van de voorstelling verwijst naar het verhaal, een mozaïek van verschillende verhalen, de levens van enkele dorpsbewoners, bijeengehouden door de superviserende blik van oude Marie. In korte scènetjes, van vandaag naar vroeger en terug, laat de geschiedenis van het dorp zich lezen als de jaarringen van een boom. Met Ultima Thule als liefdevolle chroniqueur en precieze boomchirurg.

VAN JONG NAAR OUD EN TERUG

Figurentheater Ultima Thule scheerde de afgelopen jaren hoge toppen met onder andere de *'Gomaar-trilogie'*: drie verhalen, drie toneelstukken (*'Stekezotvanu'*, *'Wiedatterieris'* en *'Tisaltijdiet'* rond de figuur van Gomaar, die fungeerden als een soort Bildungsroman van een tot volwassen man opgroeiende jongen en tegelijk als een soort tijdsdocument van de veranderende zeden van de jaren zestig en zeventig tot negentig.

Terwijl Ultima Thules voorstellingen vroeger vooral de patina van een miniatuurverleden droegen (de encenering van Baricco's verfilmde roman *'Novecento'*), merken we in de laatste voorstellingen een verschuiving, een steeds meer opentrekken naar het nu en de grotere wereld. Door hedendaagse problematieken aan te kaarten (zoals vluchtelingen en het asielbeleid in *'Oosterlengte'*) of zoals in *'Door de bomen het bos'* door een verschuiving in de vorm.

Het is voor het eerst dat we bij Ultima Thule plots pompende beats door de boxen te horen krijgen in plaats van de melancholische toets van mondharmonica of accordeon. Voor ons is het even schrikken, maar verhaalgewijs klopt het én het dient tot groot jolijt van de kinderen in de zaal. Dat is mooie aan theater: daar kunnen bomen en mensen terug jonger worden.

Liv Laveyne